

ACC. N:R M. 16708: 1-4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Wihlborg Larsson, Perstorp*
Härad: *N. Åsbo* Berättare: " " "
Socken: *Perstorp* Berättarens yrke: *lantbrukare*
Uppteckningsår: *1966* Född år *1898* i *Perstorp*

Skvaddedare, sömmerskor och konfektion. s. 1-4.

LUF 131

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R

M. 16708:1

SKRÄDDARE: SÖMMERSKOR OCH KONFEKTION.

Av skräddare som gått omkring och sytt i hemmen, har jag vetskap om två i denna ort. Den ena, kallad "Ralla-skräddaren", därför att han bodde i ett hus som kallades Rallate, har jag endast hört omtalas av äldre personer i början av 1900 talet. Han bör ha haft sin verksamhet omkring mitten av 1800 talet eller något årtionde sedan. Det omtalades att han brukade då han vistades i någon familj försöka få någon ekler några att utföra ett konststycke. Det bestod i, att den som skulle utföra det skulle sitta på en mangelrulle, som lades å golvet, såväl ändan som båda fötterna skulle vara ovanpå rullen, balansen skulle hållas och så gällde det att träda en tråd genom ögat på en nål. För att göra det så lätt som möjligt, fick en sytråd användas att träda i en stoppnål. Skräddaren var virtuos på detta konststycke och det ledde till mycket skämt, det var inte så lätt att hålla balansen. Kroppen fick inte på något ställe röra vid golvet. Huruvida denne skräddare hade någon gesäll med sig, har jag inte hört om. Den andre skräddaren hette Olof Kjellsson, han bodde här i byn, han dog 1925 vid 90 års ålder. Monom har jag träffat många gånger. Det var dock inte så mycket han talade om den tid han gick omkring och sydde. Han nämnde icke om någon gesäll, troligen var han ensam vid yrkets utövande. Tyget som användes till kläder hade alltid skaffats av kunden, antingen det var hemvävt eller inköpt av gårdfarihandlare. Tråden skaffades stundom av kunden, men skräddaren hade alltid tråd med sig. De verktyg han använde voro sax, krita, alnmått och nålar, vax till tråden fick han vanligen av kunden, det var ju vanligt att bin funnos på varje gård, så bivax fanns alltid. Maten fick skräd-daren i gården där han sydde, huruvida han låg där över nätterna har jag inte hört om, troligen gjorde han det ej, han hade ju inte så långt hem till sin bostad. Vad det kostade i sylön har jag inte hört om. Som Kjellsson var född 1835, bör det varit på 1860 talet han var kringvandrande skräddare. Man får väl förutsätta att han var minst 25 år gammal innan han började. Han slutade emellertid med kringgåendet efter några år, ty han fick beställning att sy uniformer till husarregementet å Ljungbyhed och detta arbete kunde han utföra i sitt hem. Sen han blivit äldre slutade han sy och blev

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

LUF 131

29/11-66

ACC. N:R M. 16708:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

toffelmakare, det som sådan jag minnes honom. Under 1900 talet sydde han icke. Det var ett nöje höra honom berätta från gamla tider, tyvärr har det mesta av hans berättelser fallit i glömska. Jag minns emellertid en historia han drog. Han var hos storbonden Nils Larsson å Ebbarp nr.1 och skulle sy en ny skinnpäls till denne. Larsson hade två söner Sven och Lars, de voro inte roade av utomhusarbete under kalla vinterdagar, utan höllo sig mestadels inne i stugan och läste böcker, samt pratade med skräddaren. Så blev Nils Larsson förargad för att han tyckte sönerna voro föga arbetsamma. Därför röt han åt dem : Ni sitta här inne och gör inte annat än läser "sjökaner", (han menade romaner) om Ni ska läsa kan Ni ta en evangeliebok att läsa i. Han trodde därmed att de skulle gå ut och uträtta något. Emellertid togo de honom på orden. Sonen Lars tog en evangeliebok och satte sig att läsa så lågt att fadern inte hörde orden. Vad han läste var: Gamla pälsar är dålig hälsa, men nya pälsar är god hälsa. Detta läste han om och omigen, varför skräddaren knappast kunde hålla sig allvarsam, där han satt på bordet och sydde.

Skräddare med fast verksamhet.

I början av 1900 talet fanns i Perstorps socken följande skräddare: Lars Johansson som bodde i eget hus i närheten av kyrkan, samt Olof Boman som bodde i Kjellstorp, han hade ett litet småbruk där. Så tillkommo ett par nya skräddare : Martin Torstensson och A. Svensson. De voro båda husägare, Torstensson levde till 1962, Svensson flyttade från orten något år under 1940 talet, Boman avled under 1930 talet och Johansson omkring 1910. En tid bodde här en skräddare vid namn Malmkvist som kommit från Stockholm, han påstod sig ha sytt en kostym till ryske tsaren Nikolaus II då denne var på besök hos svenske kungen. Dessa skräddare med fast verksamhet hade alltid symaskin, vilket de fordom ambulera icke hade. Sälunda hade ovan nämnde Kjellsson icke symaskin förrän han sydde uniformer åt kronan. Hos Boman brukade hustrun hjälpa till med arbetet. Under de första åren av 1900 talet brukade kunderna själva skaffa tyget, men efter hand blev det vanligare att skräddaren höll lager av tyger. Följande priser har jag i minnet : För kostym av blå engelsk Chevot betalades 50:- kr. när skräddaren skaffade tyget. Konfirmationskostymer

ACC. N:R M. 16708:3.

kostade 18:- å 20:- kr. Årtalet var i dessa fall 1912. Embart sylön brukade kosta omkring 5:- kr. vid denna tid. Efter 1914 sen kriget börjat gingo ju alla priser upp, det blev dyrare sylöner och dyare tyg och i de flesta fall sämre tyg. Några stora lager tyger så att det räckte några år hade inte dessa skräddare. Då kläderna beställdes tog skräddaren mått och efter någon tid blev det provning framför en stor spegel. Det dröjde vanligen ganska länge innan kläderna blevo färdiga. Lita på skräddarens löfte om den tid de skulle vara färdiga gick inte. Då kläderna beställdes visade skräddaren fram modejournaler efter vilka han sydde, det gällde att bestämma sig för en viss modell.

Fram på 1920 talet började färdiga kläder säljas i butiker och det blev med tiden allt vanligare köpa sådana. Numera köpas alltid kläder i affaär. Någon skräddare finns inte i socknen sedan ovan nämnde Torstensson dog.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16708:4

Sömmerskor.

Så länge jag minns har det funnits sömmerskor i orten. Vanligen voro de inte gifta. De sydde hemma hos sig och de gingo omkring och sydde i hemmen. I Perstorp bodde under 1900 talets början en sömmerska som hette Augusta Jönsson. Hon sydde förutom kläder åt fruntimmer även åt barn i skolåldern. Hon hade egen villa och ansågs vara ganska förmögen. Det finns fortfarande sömmerskor i orten, det är dock mest endast klänningar som sys hos dem, dräkter köpas vanligen färdiga, även barnkläder köpas färdiga.

Familjemedlemmars sömnad.

Att familjemedlemmar sytt åt sig själva har icke förekommit i någon större utsträckning. Men vanligtvis ha de flesta flickor i lanthemmen lärt sig sy på maskin. Småbarnskläder sys fortfarande oftast hemma. Förr var det vanligt att alla strumpor åt familjernas medlemmar stickades hemma, numera förekommer det knappast. Stickmaskiner i hemmen har icke varit vanligt.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND